

EL LLENGUATGE

Un préssec sereny

Quan diem als nostres amics de les comarques pirinenques occidentals, com el Pallars, la Noguera o l'Alt Urgell, que a Barcelona —i, de fet, a la major part del nostre domini lingüístic— ignorem l'existència i el significat i, per tant, l'ús de l'adjectiu *sereny*, ens mirem amb cara d'estupefacció.

Es un mot tan viu, en aquelles comarques, i té un significat que no deixa d'ésser elemental, que no se saben avenir que la majoria dels catalanoparlants el desconeguem. I, és clar, la pregunta lògica no es fa pas esperar: ¿Com ho dieu, vosaltres, *un préssec sereny* o *aquest bolets són molt serenys*? I la feina és certament nostra per a trobar una resposta adequada i ens cal reconèixer que no disposem de cap mot —que nosaltres recordem o coneguem— que equivalgui exactament a *sereny*. D'una manera o d'una altra ho diem, naturalment: fem servir segurament l'adjectiu *sa*, donant-li un significat especialitzat (al Diccionari Fabra trobem aquest exemple de *sa*: *Aquest presseguer no té cap préssec sa: tots estan tocats de la malura*), recorrem a diverses perifrasis, com és ara *fer molt de goig*.

Una pagesa del Vallès o del Baix Llobregat que fes l'article a una possible compradora, segurament diria: *Miri, quins préssecs més macos! No n'hi ha cap de macat, no!*

Desconeixent l'existència de l'adjectiu *sereny* no en sentim la necessitat. Es quan sabem que existeix i ens adonem que no posem cap mot equivalent en el nostre vocabulari —en la nostra «parla»— que pensem en la convènia d'incorporar-l'hi. Hom convé unànimement que la incorporació al llenguatge de cadascú —si es vol, al dialecte de cadascú— de mots propis i exclusius d'altres àrees dialectals, s'ha de fer amb molta cautela i circumspecció. Exigeix, en tot cas, la coneixença perfecta del seu significat, dels seus casos d'aplicació concrets. I només se sol justificar quan aquest mot ve a resoldre una mancança del nostre vocabulari, una falta del nostre sistema expressiu.

L'adjectiu *sereny*, si no reuneix aquesta condició, s'hi acosta. Des de la sisena edició, figura a l'apèndix del Fabra, per acord de la Secció Filològica, obeint al suggeriment d'un mestre de català originari de Tremp. Hi és definit així: «vigorós, molt sa, que no es corromp. *Uns préssecs serenys*».

Albert Jané